

Ange signatur

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se
u.gv.remissvar@regeringskansliet.se

Sobona:s yttrande – Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter

Nedan följer Sobonas yttrande som är likalydande med SKRs yttrande i de delar som rör punkterna 8, 9 och 10 i promemorians förslag. Sobona avstår från att yttra sig i övriga delar.

Sammanfattning

- Sobona tillstyrker förslagen att utöka med ytterligare brott i den kontroll i belastningsregistret som ska ske vid anställning av personal i skolan samt att registerutdraget även ska omfatta brott från misstankeregistret där åtal väckts.
- Sobona föreslår också att den kontroll som sker i belastningsregistret även bör omfatta misshandel av normalgraden.
- Sobona avstyrker att undantaget från skyldigheten att visa upp registerutdraget vid förnyad anställning hos samma arbetsgivare inom ett år ska upphävas.
- Sobona tillstyrker att registerkontrollen även ska gälla inom den kommunala vuxenutbildningen. Sobona anser dock att registerutdraget för anställning i komvux bör vara samma som för övriga skolväsendet.
- Sobona ser positivt på att införa en möjlighet för arbetsgivare inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet att genomföra belastningsregisterkontroll av redan anställda, men anser att frågan om hur en sådan kontroll ska genomföras behöver utredas vidare.

8. En utökad registerkontroll inom bl.a. förskola, grundskola och gymnasieskola

Förslag i promemorian

I promemorian föreslås att den kontroll som ska ske i belastningsregistret inför anställning inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet ska omfatta fler brott än tidigare. Man föreslår också att denna kontroll även ska omfatta uppgifter ur misstankeregistret för brott där åtal har väckts. Utdraget ur misstankeregistret ska innehålla uppgifter om samma brott som framgår av ett utdrag ur belastningsregistret inför anställning.

Förslaget gäller även personer som är 15 år eller äldre och som är folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas.

De nya brott som ska ingå är:

- grovt olaga tvång, människohandel, människoexploatering, olaga frihetsberövande, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, grovt barnfridsbrott, hedersförtryck, äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapsresa, grovt olaga hot, grov utpressning, rån, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, grov allmänfarlig ödeläggelse, hets mot folkgrupp och grov hets mot folkgrupp enligt brottsbalken,
- brott mot lagen (2014:406) om straff för vissa internationella brott,
- brott mot lagen (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor,
- vapenbrott, grovt och synnerligen grovt vapenbrott enligt vapenlagen (1996:67),
- grovt och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
- narkotikasmuggling, grov och synnerligen grov narkotikasmuggling, grov och synnerligen grov vapensmuggling samt grov och synnerligen grov smuggling av explosiva varor enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
- narkotikabrott, grovt och synnerligen grovt narkotikabrott enligt narkotikastrafflagen (1968:64),
- dopningsbrott och grovt dopningsbrott enligt lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, och
- grov olovlig befattningsmed sprit och grov olovlig försäljning av alkohol enligt alkohollagen (2010:1622).

Vidare föreslås att tidsgränsen för hur gammalt registerutdraget får vara

ska kortas från ett år till sex månader i likhet med annan reglering på området samt att undantaget från skyldigheten att visa upp registerutdraget vid förnyad anställning hos samma arbetsgivare inom ett år ska upphävas.

Sobona tillstyrker förslaget att fler brott än i dag behöver omfattas av registerkontrollen och **föreslår även** att den kontroll som sker i belastningsregistret även bör omfatta misshandel av normalgraden. **Sobona tillstyrker** även förslagen om förändrad tidsgräns.

Sobona instämmer i utredningens resonemang om att en anställning är i sig ett långtgående åtagande för en arbetsgivare. Arbetsgivare inom skolväsendet har relativt stora möjligheter att välja vem som är bäst lämpad för en viss tjänst. Det är därför viktigt att arbetsgivaren kan fatta beslut om anställningar på ett relevant underlag. I dag finns det redan reglerat flera situationer där uppgifter ur misstankeregistret lämnas ut i samband med anställning till en tjänst som inte är placerad i säkerhetsklass. Det gäller då misstankar om brott för vilket åtal väckts.

Sobona tillstyrker förslaget att uppgifter om misstankar bör inhämtas inför anställning eller annat mottagande inom skolan eftersom skyddet för barn och elever i skolan utgör ett så pass tungt vägande intresse.

Sobona delar bedömningen att den utökade registerkontrollen ska omfatta samtliga personkategorier som omfattas av nuvarande reglering om registerkontroll inför anställning eller annat mottagande inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet.

Sobona avstyrker förslaget att undantaget för förnyade anställningar inom ett år upphävs, då vi, i likhet med utredningen, gör bedömningen att förslaget innebär en kraftigt ökad administrativ börda för huvudmännen. Det skulle även avsevärt försvåra möjligheten för huvudmännen att med kort varsel anställa eller anlita personal för tillfälliga anställningar.

Om en förändring av de nuvarande möjligheterna för undantag ändå föreslås är det rimligt att fortsatt undantagsmöjlighet finns under en tidsperiod som motsvarar giltighetstiden för de registerutdrag som ska uppvisas inför anställning.

9. Registerkontroll inom den kommunala vuxenutbildningen

Förslag i promemorian

I promemorian föreslås att bestämmelserna om registerkontroll i skollagen ska gälla även inom den kommunala vuxenutbildningen, vilket inte är fallet idag.

I promemorian föreslås att registerkontrollen bör begränsas till vissa allvarliga brott, eftersom samma skyddsbehov inte finns för vuxna som för barn. Registerkontrollen ska avse uppgifter om brotten:

- mord, dråp, grov misshandel, synnerligen grov misshandel, människorov, våldtäkt, grov våldtäkt, sexuellt övergrepp, grovt sexuellt övergrepp och grovt rån enligt brottsbalken,
- brott mot lagen (2014:406) om straff för vissa internationella brott, och
- brott mot terroristbrottlagen (2022:666) eller motsvarande äldre lag.

Sobona tillstyrker förslaget och delar bedömningen att det finns goda skäl för att låta skyddsbehovet för de mest utsatta grupperna av elever få vara styrande vid bedömningen av i vilken utsträckning anställda inom komvux bör bli föremål för belastningsregisterkontroll. Sobona delar även bedömningen att den utökade registerkontrollen ska omfatta samtliga utbildningar inom komvux och samtliga personkategorier på samma sätt som i övriga skolformer.

I förslaget begränsas antalet brott som ska ingå i registerkontrollen jämfört med övriga skolformer.

Sobona avstyrker förslaget till begränsning och anser att det bör ingå samma brott i registerkontrollen för komvux som inom resten av skolväsendet. Olika registerutdrag skulle försvåra förfarandet och skapa onödig administration, exempelvis då lärare arbetar både inom till exempel gymnasieskolan och komvux. Det finns även inom komvux elever som har samma skyddsbehov som barn, även om det inte är flertalet.

Om registerkontroll ska införas inom den kommunala vuxenutbildningen aktualiseras finansieringsprincipen då detta är en ny uppgift för kommunerna som kommer att medföra ökade kostnader.

10. Registerkontroll under pågående anställning

Promemorians förslag

I promemorian föreslås att det ska införas en möjlighet – men inte någon skyldighet – för arbetsgivare inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet att genomföra belastningsregisterkontroller av redan anställda. Ett sådant registerutdrag omfattar samtliga brott som föreslås omfattas av motsvarande kontroll inför anställning eller annat mottagande i skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Kontrollen får ske högst en gång per år. Arbetsgivaren får kräva att utdraget är högst sex månader gammalt.

I promemorian föreslås även att belastningsregisterkontrollen endast får ske om den omfattar samtliga anställda eller en grupp av anställda inom verksamheten. Arbetsgivaren kan därmed inte kontrollera enskilda

individer, eftersom detta skulle vara ett större ingrepp i integriteten och riskera att den enskilde känner sig utpekad.

Sobona tillstyrker förslaget att arbetsgivaren ska ha möjlighet att begära utdrag ur belastningsregistret för redan anställda. **Sobona ställer sig dock tveksam till utformningen av förslaget** och anser att frågan bör utredas ytterligare.

Då förslaget om registerkontroll av redan anställda kan innebära en avsevärt ökad administrativ börda för kommunerna bör förslaget utredas närmare. I en sådan utredning bör man se över kommuners möjligheter att ta del av information från belastningsregistret genom att ansluta till digitala system i stället för att arbetstagaren ska visa upp ett intyg. Man bör i en sådan utredning även se över arbetsgivarens möjligheter att kontrollera enskilda medarbetare och inte enbart en grupp av anställda, för att minska påverkan på en för stor grupp personer.

Stockholm 2025-08-15

Sobona — Kommunala företagens arbetsgivarorganisation

Per Nordenstam, VD